

DE VIJAND - FRANK GELEYN: WERKOPDRACHTEN

Deze werkopdrachten zijn opgebouwd rond de verschillende aspecten van het schoolvak Nederlands: vaardigheden, literatuur en taalvaardigheid. Daarnaast zijn er hieronder ook suggesties te vinden om over de grenzen van het vak Nederlands heen met andere vakken samen te werken. Hopelijk scherpen deze opdrachten de geest van de creatieve leerkracht aan, en dus ook van zijn of haar leerlingen.

VAARDIGHEDEN

De meeste van deze vaardigheden zijn te combineren: zo zijn vele schrijfopdrachten mogelijk ook spreek- en/of schrijfopdracht. De opsomming hieronder is niet volledig. Ze toont echter enkel dat je vrijwel alle vaardigheden kan aanspreken als je De Vijand bespreekt in klas.

1 kijken, observeren

voor het lezen:

- * Wat vind je van de cover en de flaptekst: kleur, info, foto('s), titel, leeftijdsaanwijzing,...
- * Wat vind je van het formaat van het boek, van het lettertype,...

na het lezen:

- * Naar welke scène uit het boek verwijst de foto op de cover?
- * Vind je dat het meisje beantwoordt aan de manier waarop ze in het boek beschreven wordt?

2 schrijven

creatief schrijven

- * Probeer een ander perspectief (verhalende ik of een zij-standpunt), een andere hoofdpersoon (bijvoorbeeld Merel, Julien), een andere tijd, een ander land,...
- * Schrijf een reisverslag van de uitstap voor in het schoolkrantje: door Merel bijvoorbeeld (wordt de ontvoering hierin vermeld?) of door een andere jongere
- * Schrijf dagboekfragmenten uit het dagboek van Margot (bijvoorbeeld een fragment van de dag voor ze vertrekt en eentje een week na alle heisa).

zakelijk schrijven

- * Maak een krantenartikel over de gebeurtenissen (vb.: "ontvoering van Vlaamse leerlinge tijdens project").
- * Vergelijk de tekst met toeristische informatie (over Marche of de Ardennen).

3 lezen

- * Probeer toeristische info in verschillende bronnen op te zoeken (met bronvermelding).
- * Zoek en werk met recensies over het boek. Zoek informatie over de schrijver en leg verbanden met de inhoud van het boek.

* Schrijf tijdens het lezen een leesbelevingsverslag na elk hoofdstuk waarin je bijvoorbeeld vooruitblijkt op wat komen kan. Herlees en evalueer de verslagen achteraf en schrijf er je conclusies rond.

4 spreken

* Geef je eigen mening over de thema's, over het boek, over cruciale beslissingen van de hoofdfiguren.

* Ga een fragment expressief voorlezen (met situering).

* Interview een personage (met verwerking en uiteenzetting, bijvoorbeeld meneer Neyrinck, leraar Frans Decrue, de directeur van Marche, de ouders van Julien,...).

* Maak een video-opname bij het boek: een verfilmd fragment, een fragment uit een televisieshow (over het boek of met een hoofdpersonage bijvoorbeeld Margot, Julien of Merel).

5 luisteren

* Luister naar een fragment dat iemand voorleest en voorspel het vervolg.

* Luister naar een fragment en situeer het in het boek (voor en na).

* Luister naar de opnames die bij het de spreekopdrachten gemaakt zijn (interviews, video-opnames, radio-uitzendingen, ...)

LITERATUUR

Ook deze lijst is niet volledig maar eerder een bewijs dat alle bouwstenen van literatuuranalyse bestudeerd kunnen worden in verband met dit boek. Een interessante opdracht op zich is ook om de leerlingen te laten oordelen over welke bouwstenen ze eigenlijk zelf als belangrijkste voorop stellen, en welke er volgens hen helemaal achteraan bengelen.

* Bekijk het begin van het verhaal en de opbouw (de shift of cesuur in het midden is opvallend), evenals het einde (open of gesloten, happy end of niet).

* Bestudeer de 'gaten' of 'witte vlekken': welke gebeurtenissen zijn niet beschreven (vb. de ontvoering)? Wat is het effect? Wat is het effect op het tempo?

* Bespreek de thema's (relatie jongere-oudere, liefde, racisme, haat, loslaten).

* Bestudeer de opbouw (van de spanning vb). Maak bijvoorbeeld curven van de factoren spanning, liefde en relatie ouder-kind en vergelijk de drie curven om tot sleutelmomenten en overgangen te komen.

* Analyseer de personages. Maak bijvoorbeeld een web van de belangrijkste personages (Margot, Julien, de vader van Margot en stiefbroer Kevin) met aanduiding van de relaties en citaten ter ondersteuning en ter verduidelijking van je keuzes.

* Bekijk de motieven in dit boek. Wie doet wat? Is Margot iemand die ondergaat of zelf actief is, enz.?

* Beschrijf de plaats en ruimte: zijn de plaats en de ruimte functioneel, symbolisch, geografisch?

* Vergelijk met soortgelijke verhalen (films, boeken, strips, series, ...). Met welke genres moet je dit boek eigenlijk vergelijken: thrillers over ontvoeringen, boeken over familierelaties, tienerfilms,...?

TAALBESCHOUWING

Ook taalbeschouwing kan je aan een literair werk koppelen. Hieronder vind je een aantal voorbeelden van onderwerpen die in De Vijand terug te vinden zijn.

- * Bestudeer het taalgebruik en de stijl (vb. de afwisseling in zinslengte vs de spanningsgraad en het verteltempo).
- * Zoek nieuwe woordenschat en leg een lijst aan.
- * Bestudeer de woordkeuze en de afwisseling van talen (vb. wat wordt vertaald, wat niet?)
- * Bestudeer de alinea- en de tekstopbouw: wanneer begint er een nieuwe alinea, wanneer een nieuw hoofdstuk, wanneer is er een alinea met een blanco regel erboven?
- * Bestudeer de verschillende redenen waarom bepaalde zaken cursief staan (citaat, andere taal, nadruk,...).
- * Bestudeer spreektaal en schrijftaal: welke trucs gebruikt de schrijver om de geschreven woorden toch spreektaal te laten worden (vb. door afbrekingen, tussenwerpsels,...)?
- * Bestudeer signaalwoorden en signaalzinnen. Welke woorden 'verklappen' een bepaald verband? Welke zinnen anticiperen op wat nog zou kunnen komen ?

VAKOVERSCHRIJDEND

De mogelijkheden hier zijn grotendeels afhankelijk van de eigen schoolsituatie. Sommige scholen hebben een traditie in vakoverschrijdend werk, andere hebben dan weer projectdagen. Vakken als PAV of IO zijn bijna steeds inhoudelijk vakoverschrijdend en kunnen dus ook makkelijker aan de slag rond een boek als De Vijand. Wil je toch andere collega's aanspreken, werk dan bijvoorbeeld met parallelleerkrachten.

- * Frans (bestudeer de woordenschat uit de Franse stukjes, schrijf Juliens versie van de feiten volledig in het Frans – idem voor wat de politiecommissaris en mevrouw Pierard zeggen) – schrijf de chatsessie met Elodie (Margots 1ste correspondentente)
- * Plastische opvoeding (maak een andere kافت, een creatieve introductieclip op youtube, etc.)
- * Godsdienst of zedenleer (werk rond verdraagzaamheid, relaties, etc.)
- * Aardrijkskunde / toerisme (beide rond Marche en trips naar de Ardennen)
- * Muziek (maak een soundtrack bij het boek)